

**Bedömargruppens yttrande efter
förlängd provningstid**

Prövning av Stiftelsen Sankt Ignatios ansökan om tillstånd att utfärda magisterexamen i östkyrkliga studier

Uppdrag

Stiftelsen Sankt Ignatios har den 16 september 2023 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda magisterexamen i östkyrkliga studier. Regeringen har anmodat Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att yttra sig om ansökan.

Den 24 juni 2024 fattade UKÄ beslut om förlängd provningstid och om att ge Stiftelsen Sankt Ignatios möjlighet att inom sex månader inkomma med en redogörelse för vilka åtgärder de genomfört för att rätta till de brister de sakkunniga identifierat rörande bedömningsgrunden Styrdokument. För bedömningen av övriga bedömningsgrunder hänvisas till bedömargruppens yttrande från den 14 juni 2024.

Stiftelsen Sankt Ignatios lämnade den 29 oktober 2024 in en kompletterande redogörelse till UKÄ för vilka åtgärder som vidtagits utifrån de sakkunnigas bedömning. Vi, docent Tobias Hägerland, Göteborgs universitet, universitetslektor Heike Peter, Högskolan i Halmstad och professor emeritus Håkan Ulfgård, Linköpings universitet, har fått i uppdrag att granska den kompletterande redogörelsen.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen* (2023). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15). Underlag för bedömningen har varit Stiftelsen Sankt Ignatios komplettering som lärosätet inkom med till UKÄ den 29 oktober 2024.

Bedömningsgrund: Styrdokument

Bedömargruppen beskrev i sitt yttrande hur styrdokumentet för utbildningen uppvisade brister, särskilt avseende benämningar på huvudområde, examen och ämnen inom utbildningen, specifikationer av vad som krävs för att ta ut examen, behörighetskrav till program och förkunskapskrav till kurser samt progression i lärandemålen. Bedömargruppen slog fast att det är

nödvändigt att lärosätet omarbetar utbildningsplaner och kursplaner så att de utformas på ett adekvat sätt. Vidare påtalade bedömargruppen att det är nödvändigt att lärosätet förbättrar formerna för kvalitetssäkring av styrdokument.

Stiftelsen Sankt Ignatios har inkommit med en komplettering där man redovisar en omfattande omarbetning av styrdokumentet. Bedömargruppen finner att utbildnings- och kursplaner uppvisar den efterfrågade enhetligheten, att benämningar på huvudområde, examen och ämnen inom utbildningen är konsekventa samt att det är tydligt vad som krävs för att ta ut examen. Även om behörighets- och förkunskapskrav i några fall är väl löst formulerade, finner bedömargruppen att de i allmänhet är adekvat uttryckta. Lärosätet har förtydligat progressionen mellan nivåer och kurser samt förtydligat hur examination sker på distanskurserna.

I kompletteringen beskriver Stiftelsen Sankt Ignatios hur lärosätet sett över formerna för kvalitetssäkring av styrdokument. Processen för kvalitetssäkring beskrivs tydligt och är enligt bedömargruppens uppfattning adekvat. En omfattande regel- och mallsamling skapar goda ramar för kvalitetsutvecklingen av styrdokument på kort och lång sikt.

Bedömargruppen anser att utbildningsplan och kursplaner genom Stiftelsen Sankt Ignatios komplettering är utformade på ett adekvat sätt samt att de är kvalitetssäkrade.

De sakkunnigas rekommendation

Sammantaget visar underlagen att samtliga bedömningsgrunder är uppfyllda vilket resulterar i omdömet tillfredsställande. Vi föreslår att UKÄ beslutar att rekommendera regeringen att ge Stiftelsen Sankt Ignatios tillstånd att utfärda magisterexamen i östkyrkliga studier.

För bedömargruppen

Tobias Hägerland

Heike Peter

Håkan Ulfgard

Bedömargruppens yttrande

Prövning av Stiftelsen Sankt Ignatios ansökan om tillstånd att utfärda magisterexamen i östkyrkliga studier

Bedömargruppens uppdrag

Stiftelsen Sankt Ignatios har den 16 september 2023 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda magisterexamen i östkyrkliga studier. Regeringen har anmodat Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att yttra sig om ansökan. // Vi, docent Tobias Hägerland (ordförande), Göteborgs universitet, lektor Heike Peter, Högskolan i Halmstad, professor emeritus Håkan Ulfgård, Linköpings universitet, professor emeritus Per-Arne Bodin, Stockholms universitet, arbetslivsföreträdaren Boel Hössjer Sundman (från och med 13 december 2023 till och med 8 mars 2024), stiftsprost och biskopsadjunkt, Stockholms stift och studenten Douglas Gustafsson, Uppsala universitet, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömargruppens arbete

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen* (2023). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15). Underlag för bedömningen har varit Stiftelsen Sankt Ignatios ansökan om examenstillstånd, begärda kompletteringar inkomna den 24 februari 2024, ytterligare kompletteringar inkomna 7 och 22 mars 2024 samt intervjuer som genomfördes den 21 mars 2024. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med utbildningsanordnarens ledning, utbildningsledning, studenter samt lärare.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet genom att bedöma följande bedömningsgrunder:

- Huvudområdet
- Personal
- Utbildningsmiljön
- Resurser
- Styrdokument
- Säkerställande av examensmål

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till Stiftelsen Sankt Ignatios på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var 15 arbetsdagar. Det svar som inkom framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av Stiftelsen Sankt Ignatios svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

Samlat omdöme

Bedömargruppen rekommenderar Universitetskanslersämbetet att ge Stiftelsen Sankt Ignatios möjlighet att inom sex månader komplettera ansökan genom att redovisa hur utbildningsanordnaren avser att åtgärda de brister som bedömargruppen lyfter fram avseende bedömningsgrunden Styrdokument.

Bedömningsgrund	Omdöme
Huvudområdet	Uppfylld
Personal	Uppfylld
Utbildningsmiljön	Uppfylld
Resurser	Uppfylld
Styrdokument	Inte uppfyllt
Säkerställande av examensmål	Uppfylld

För bedömargruppen

Tobias Hägerland
Bedömargruppens ordförande

Bilaga 1: Bedömagruppens motiveringar

Bedömningsgrunder

Huvudområdet

Omdöme: uppfyllt

Bedömningsgrunder

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Huvudområdet är definierat i relation till den vetenskapliga grunden.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Uppfyllt.

Lärosätet ansöker om tillstånd att utfärda magisterexamen i östkyrkliga studier. Angiven examen, omfattande 60 högskolepoäng på avancerad nivå, är reglerad och ryms inom examensordningen.

Huvudområdet är definierat i relation till den vetenskapliga grunden.

Uppfyllt.

Huvudområdet, östkyrkliga studier, är definierat i relation till den vetenskapliga grunden. I internationella sammanhang är östkyrkliga studier sedan länge väl etablerat som utbildnings- och forskningsämne. I ansökan används termerna östkyrkor och ortodoxa kyrkor delvis omväxlande, och man får intrycket att de två termerna är synonyma. Det är enligt bedömagruppen i det sammanhanget viktigt att påpeka att ”östkyrkor” är ett bredare begrepp som även omfattar de katolska kyrkorna i öst som exempelvis grekisk-katolska kyrkan i Ukraina, kaldeiska kyrkan och syro-malabariska kyrkan. Benämningen östkyrkliga studier implicerar att även dessa kyrkors historia, teologi, kyrkorätt och så vidare utgör föremål för studium. Vid intervjuerna har lärosätet förtydligat att så också sker, vilket bedömagruppen finner tillfredsställande.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet.

Uppfyllt.

Utbildningen uppges i ansökan bestå av fyra ämnen, delvis motsvarande de ämneskollegier i vilka den undervisande personalen är organiserad. Dessa ämnen är enligt utbildningsplanen bibelvetenskap (inklusive receptions historia), kyrkohistoria med patristik, liturgivetenskap

respektive kyrkovetenskap. De fyra ämnen som anges i utbildningsplanen förefaller för bedömargruppen som nödvändiga och tillräckliga för att motsvara området östkyrkliga studier. Möjligen kan kyrkovetenskap justeras till kyrkovetenskap med ekumenik, med hänsyn till ambitionen att inkludera även icke-ortodoxa östkyrkor i utbildningen. De stundtals komplicerade ekumeniska relationerna mellan ortodoxa och katolska östkyrkor är i bedömargruppens åsikt naturliga att behandla inom ett utbildningsprogram i östkyrkliga studier.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.
Uppfylld.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett stort och allmänt intresse av att examen får utfärdas. Det finns i nuläget inget lärosäte i landet som erbjuder magisterutbildning i huvudområdet östkyrkliga studier. Fältet är av avgörande betydelse för att förstå det religiösa landskapet i Sverige, Östeuropa, Mellanöstern och Nordafrika, och de perspektiv som lyfts fram i utbildningen saknas i stor utsträckning i befintliga utbildningar.

Personal**Omdöme: uppfyllt****Bedömningsgrund**

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Uppfylld.

Nedanstående bedömning grundar sig på den komplettering av personaltabellen som inkom efter det att intervjuerna ägt rum. Personaltabellen är densamma för kandidat-, magister- och masteransökan, men personalens deltagande i utbildningen på olika utbildningsnivå anges i denna.

Lärarna är organiserade i tre ämneskollegier: bibelvetenskap med religionshistoria, kristendomens historia med systematisk teologi och praktisk teologi med religionsbeteendevetenskap. Inom dessa finns med hänvisning den tänkta magisterutbildningens upplägg fyra ämnen: bibelvetenskap (inklusive receptionshistoria), kyrkohistoria med patristik, liturgivetenskap respektive kyrkovetenskap. Tjänstebenämningarna sammanfaller dock inte helt med ämneskollegierna eller ämnena inom utbildningen.

Lärarkompetensen i kyrkohistoria är utmärkt. Genom att såväl professorn i östkyrkliga studier som lärarna i kristendomens historia främst är verksamma inom detta ämne, har ämnet två professorer

(sammanlagt 50 % i utbildning på avancerad nivå), en docent (25 % i utbildning på avancerad nivå) och en disputerad adjunkt (20 % i utbildning på avancerad nivå). En lektor som tidigare har varit visstidsanställd planeras dessutom att återanställas (10 % i utbildning på avancerad nivå).

Inom de övriga ämnena föreligger tillfredsställande lärarkompetens, även om det för en utbildning på avancerad nivå vore önskvärt att involvera också lärare med formell kompetens som professor eller docent. Bibelvetenskap har tre lektorer varav en är timanställd för tillfället (sammanlagt 50 % i utbildning på avancerad nivå). Två är disputerade i filologi och en i exegetik. Ingen av dessa är docentkompetent i nuläget. Inom liturgivetenskap finns två lektorer (sammanlagt 30 % i utbildning på avancerad nivå) samt en som har uppnådd pensionsålder. Lektorn i praktisk teologi (30 % i utbildning på avancerad nivå) är därtill kompetent inom såväl liturgivetenskap som kyrkovetenskap, vilket är det ämne inom vilket han har disputerat. Även inom liturgivetenskap och kyrkovetenskap saknas professorer och/eller docenter. Då professorn i östkyrkliga studier redan uppnått normal pensionsålder föreligger ett starkt behov av att kollegiet meriterar sig vidare för att nå högre akademisk grad, men den sammantagna kompetensen är enligt bedömargruppens mening adekvat och relevant för de ämnen som avses ingå i magisterutbildningen.

De flesta lärarna har många års dokumenterad erfarenhet av undervisning och forskning, men i vilken utsträckning de även har formell högskolepedagogisk utbildning framgår inte av ansökan. Det framgår dock att pedagogisk fortbildning erbjuds, och vid intervjuerna uttrycktes en generell medvetenhet och beredskap för fortbildning exempelvis om digitalt lärande.

Den professionsrelaterade kompetensen framstår som generellt hög bland lärarna, varav många är verksamma som präster och kyrkomusiker.

Utbildningsmiljön

Omdöme: uppfyllt

Bedömningsgrunder

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.
Uppfyllt.

Den organisatoriska miljö inom vilken utbildningen bedrivs är svår att överblicka utifrån ansökan. Till viss del kan detta bero på att organisationen innehåller både en högskole- och en

folkhögskoledel samt en överordnad struktur. Genom kompletteringar och intervjuer har organisationsstrukturen förtydligats för bedömargruppen. Lärosätet har vid intervjuerna också förtydligat hur den i ansökan nämnda "neo-kollegiala modellen" i praktiken tillämpas. Bedömargruppen menar att Lärosätet på ett övertygande sätt har säkerställt det kollegiala inflytandet i organisationen. Genom tydliga och rimliga närvarokrav på den undervisande personalen förefaller lärosätet också ha en genomtänkt och framgångsrik strategi för att hantera den utmaning som den stora andelen deltids- och distansarbetande lärare innebär. Ämneskollegiernas månatliga sammankomster bidrar till den kollegiala vidareutvecklingen av utbildningen. Bedömargruppen ser positivt på detta sätt att organisera utbildningsmiljön.

En stor andel av studenterna är distansstuderande. Lärosätet arbetar aktivt för att inkludera dessa studenter i utbildningsmiljön. Vid intervjuerna bekräftades för bedömargruppen att distansstudenterna upplever sig inkluderade i miljön och att de har regelbunden och tillräcklig kontakt med lärarna.

Samverkan med folkhögskoleverksamheten bidrar till den professionsinriktade miljön. Många av lärosätets studenter har för avsikt att bli präster, kyrkomusiker eller kyrkoarbetare med andra uppdrag. Folkhögskoleverksamheten erbjuder dessa studenter möjlighet till träning i de praktiska aspekterna av deras kommande professioner, vilket bedömargruppen finner positivt. Bedömargruppen noterar också att det medför vissa risker att samordna akademisk utbildning med folkhögskoleutbildning, eftersom dessa två utbildningsformer styrs av delvis olika ideal. Bedömargruppens slutsats med hänsyn till intervjuerna är dock att lärosätet tillfredsställande säkerställer att den praktiska utbildningen inte blandas samman med högskolans vetenskapliga utbildning.

Tillfredsställande förutsättningar finns för en god vetenskaplig miljö för utbildningen. Lärarna är, i synnerhet inom kyrkohistoria, vetenskapligt högst kompetenta samt aktiva i forskningen. De flesta lärarna har minst 20 % forskning i tjänsten, och av intervjuerna drar bedömargruppen slutsatsen att denna forskningstid utnyttjas effektivt. Därtill kommer att, som det framhålls i ansökan, studenterna själva i många fall bidrar med spetskompetens genom gedigna kunskaper i de traditionella liturgiska språken. Det finns förvisso ett behov av att framgent säkra en tillräcklig medverkan av lärare med högre vetenskaplig kompetens (professorer och docenter) i utbildningen. Bedömargruppen finner den dock redan i dagsläget vara tillräcklig för en magisterutbildning av föreslagen omfattning och anser att lärosätet har en gedigen strategi för att utveckla detta ytterligare på lång sikt.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.
Uppfylld.

Av ansökan framgår hur lärosätet arbetar för att studenterna ska ta en aktiv roll i att utveckla utbildningen. Vid intervjuerna förtydligades att utvecklandet av en egen studentorganisation inte har varit möjligt inom ramen för den nuvarande strukturen, där utbildningen är förlagd till Enskilda Högskolan Stockholm. Bedömargruppen finner lärosätets plan för arbetet med studentinflytande i egen regi som övertygande.

Bedömargruppen anser att intervjuerna bekräftade att lärosätets studenter verkligen är engagerade i utveckling och utvärdering av utbildningen. Studenterna är representerade i ämneskollegierna, där kursplanerna bereds. De kursvärderingar som görs vid slutet av varje kurs är tydligt relaterade till lärandemålen. Under intervjuerna framträdde bilden av en studentgrupp som är väl insatt i utbildningens upplägg, vars synpunkter tas emot positivt av lärosätets ledning och lärarkår och som genom utbildningen utvecklar en akademisk mognad och en god förmåga att reflektera över sitt eget lärande.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.

Uppfylld.

Bedömargruppen anser att relevant samverkan sker med det omgivande samhället. Genom att utbildningen sker i närhet till folkhögskoleverksamheten bedrivs ett naturligt samverkansarbete. Särskilt värt att notera är att arbetet med studenternas engagemang i utbildningen i sig fungerar som ett slags samverkan med det omgivande samhället, då detta arbete främjar demokrati och jämställdhet i studenternas kyrkliga sammanhang. Lärosätet har väl upparbetade samarbeten med exempelvis Paideia folkhögskola, Södertälje kommun och flertalet ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige.

Samverkan inom akademien sker också, men kan med fördel byggas ut i samband med att utbildningen avskiljs från Enskilda Högskolan Stockholm. Bedömargruppen anser att lärosätet för att behålla sin plats som del av en nationell forsknings- och utbildningsmiljö bör söka fortsatt samarbete med Enskilda Högskolan Stockholm och gärna inleda samarbeten med andra högskolor, till exempel Södertörns högskola.

Resurser

Omdöme: uppfyllt

Bedömningsgrunder

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.

Uppfylld.

Lärosätet har nyrenoverade och ändamålsenliga lokaler i egen ägo med lektionssalar, arbetsplatser för lärarna och forskarna samt kontor för den administrativa personalen. Det finns också studieplatser för studenterna i byggnaden. Det framgår i lärosätets lokalplanering en lovvärd intention att lokalerna för lärarna och studenterna ska finnas nära varandra för att underlätta kontakter och möten inom och mellan de båda grupperna. Lokalerna är handikappanpassade och ligger i centrum av

Södertälje nära pendeltågsstationen. Lärosätet är lätt att nå också för dem som reser kollektivt. Södertälje passar enligt bedömargruppen utmärkt för en etablering av en högskola med östkyrklig inriktning i och med närvaron av flera östkyrkor i staden. Den geografiska närheten till Södertörns högskola kan också öppna för goda samarbeten mellan högskolorna.

Biblioteket är under uppbyggnad och innehåller för närvarande 10 000 fysiska böcker. Lärosätet har tillgång till 100 000 böcker och 2 000 tidskrifter digitalt. Den digitala delen av biblioteket blir särskilt viktig med tanke på att majoriteten av studenterna läser på distans. Redovisningen av tillgängliggörandet av e-resurser är enligt bedömargruppen genomtänkt och robust. Samarbetet om manuskript i olika klosterbibliotek som redovisas är betydelsefullt och ändamålsenligt, särskilt med tanke på det tilltänkta fokuset i utbildningen på studiet av ”heliga texter”. Anslutningen till LIBRIS, som härigenom tillgängliggör de egna resurserna för andra bibliotek, är av vikt för att lärosätet ska bli en del av en vidare forsknings- och undervisningsgemenskap. Det framgår vidare i den komplettering till ansökan som insänts att den litteratur som ingår i de olika platsbiblioteken kommer att integreras i huvudbiblioteket.

Eftersom mycket av undervisningen bedrivs på distans är utvecklingen av de digitala verktygen central, till exempel upprättandet av ett digitalt klassrum under 2023. Det ger enligt bedömargruppen möjlighet att stärka kontakten mellan studenterna som är på plats och de studenter som studerar på distans.

Bedömargruppen anser också att valet av engelska som undervisningsspråk och det faktum att all kurslitteratur är på engelska förstärker möjligheten till internationalisering, men försvagar kontakten med den svenskspråkiga omgivningen.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.
Uppfylld.

Det finns vissa möjligheter för studenterna att bo på skolan i den del som lärosätet och folkhögskolan har gemensam. Bedömargruppen finner att lokaler, administration och övriga resurser utnyttjas effektivt genom att högskolan delar dessa med folkhögskolan.

Styrdokument**Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrade.

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett

adekvat sätt.

Inte uppfyllt.

Det finns utbildningsplan för magisterprogrammet samt kursplaner för alla i utbildningen ingående obligatoriska och valbara kurser (såväl som på kursen Liturgics and Liturgical Theology). Dessutom har till ansökan bifogats en matris som förtydligar hur fördjupningen inom huvudområdet är tänkt i relation till examensmålen. För framtagande och uppföljning av matrisen svarar ett för magister- och masterprogrammen gemensamt programråd. Huruvida kurserna kommer att kunna läsas enbart av programstudenter eller om de även kommer att ges som fristående kurser framgår inte. Bedömargruppen anser att formuleringen av adekvata förkunskapskrav till kurserna är ännu viktigare om de ska ges som fristående kurser än om kurserna endast läses av programstudenter.

I ansökan används examensbenämningen ”magister i teologi inom huvudområdet östkyrkliga studier”. I en senare komplettering till ansökan har detta ändrats till ”magisterexamen i östkyrkliga studier”. Ändringen har dock inte beaktats i den errata-lista som bifogats denna sena komplettering. Den engelska översättningen av examen anges i kompletteringen med “Degree of Master of Theology in Eastern Christian Studies (60 credits)”, och i errata-listan med “Master’s degree of Theology (60 credits) with a major in Eastern Christian Studies”. Oavsett vilket av alternativen som ska gälla är det enligt bedömargruppen mycket viktigt att terminologin är konsekvent och tydlig för studenterna.

Med den ovannämnda korrigeringen av examensbenämningen har beskrivningen av examen och huvudområde enligt bedömargruppen blivit tydligare jämfört med vad som framgår av ansökan. Relationen mellan obligatoriska, valbara och valfria kurser i examen är dock otydlig. Formuleringarna om att de första 30 högskolepoängen i östkyrkliga studier ska innehålla ”minst” 5 högskolepoäng inom vart och ett av de fyra ämnena på avancerad nivå samt ”minst” 10 högskolepoäng metod och teori antyder – förmodligen omedvetet – en flexibilitet som är matematiskt omöjlig. Vidare anges att ”15 högskolepoäng från annat relevant huvudområde kan ingå i examen som är relevant för specialiseringen”. Förutom att avslutningen ”som är relevant för specialiseringen” gör innebörden av utsagan dunkel framgår det inte vilken eller vilka av de i programmet ingående kurserna som dessa alternativa högskolepoäng kan ersätta. Detaljer som dessa gör det tveksamt huruvida kraven för att ta ut en examen är tillräckligt tydligt uttryckta.

Kursplanerna är inkonsekventa med avseende på det ämne som anges omedelbart efter kursiteln. Eftersom examenskraven är formulerade i termer av de fyra ingående ämnena är det viktigt att kursplanerna följer samma ämnesindelning, men medan det finns kurser i bibelvetenskap, kyrkohistoria och liturgivetenskap så saknas helt kurser med benämningen kyrkovetenskap (”ecclesiology” i den engelskspråkiga utbildningsplanen). Däremot finns kurser med benämningarna ”systematic theology”, ”practical theology”, ”religious behavioral science” och ”history of religion”. Särskilt anmärkningsvärt är att magisteruppsatskursen anges som tillhörig samtliga dessa fyra ämnen, vilka alltså inte förekommer i utbildningsplanen, samtidigt som varken liturgivetenskap eller kyrkovetenskap nämns i den kursplanen. Samma kursplan innehåller även en förvirrande uppgift om att kursen är obligatorisk för studenter på ”the master’s program (30 credits) in religious studies and theology”. I de flesta kursplanerna anges dessutom huvudområdet som ”Religious Studies and Theology”.

Förkunskapskraven behöver enligt bedömargruppen också förtydligas. Villkoren för antagning till programmet måste bedömas som mycket flexibla. På samtliga kurser utgörs förkunskapskraven av antagningskraven till magisterprogrammet. Detta gäller även examensarbetskursen, som dock verkar svår att klara utan att studenten läst åtminstone några av de andra programkurserna. Programmets inledande teori- och metodkurs ska enligt innehållsbeskrivningen utveckla "the ability to critically read and review primary and secondary sources", men varken denna kurs eller andra terminens specialiseringskurser, där studenterna efter avslutad kurs förväntas kunna läsa texter på antika språk, innehåller språkundervisning. Inte heller anges språkkunskaper i förkunskapskraven. Det går inte att förutsätta att en kandidatexamen i religionsvetenskap och teologi innehåller studier i klassiska språk.

Kursplanerna signalerar i varierande grad att kurserna är på avancerad nivå och därmed bygger vidare på kunskaper och färdigheter som studenterna förvärvat på grundnivå. Lärandemålen i ett par av kursplanerna är dock formulerade på ett sådant sätt att det inte tydligt framgår hur den avancerade nivån skiljer sig från grundläggande nivå. Magisterprogrammet (liksom det likaledes tilltänkta masterprogrammet) inleds med en kurs som introducerar östkyrkliga studier som ett särskilt vetenskapsområde inom religionsvetenskap och teologi. Med tanke på kandidatprogrammets östkyrkliga profil förefaller detta som en repetition snarare än som en fördjupning, inte minst vad gäller kurserna i bibelvetenskap och kyrkohistoria med patristik. Ambitionen om en breddad rekrytering till lärosätets utbildningar som framgår i ansökan kan här vara en förklaring, men frågan om progressionen från grundläggande till avancerad nivå kvarstår. Detta speciellt mot bakgrund av tillträdeskraven till utbildningen och kurserna.

Oklarheter av ovannämnda slag aktualiserar frågan om progressionen mellan de utbildningar som lärosätet söker examensrätt för. Vid intervjuerna framvisades dock en medvetenhet om behovet av att göra progressionen mellan nivåerna tydligare i styrdokumentet, vilket bedömargruppen uppmuntrar.

Sammantaget finner bedömargruppen det nödvändigt att lärosätet omarbetar utbildningsplaner och kursplaner så att de utformas på ett adekvat sätt. Om förlängd provningstid beviljas rekommenderar bedömargruppen att lärosätet arbetar om styrdokumentet med särskilt avseende på följande: konsekvens i benämningar på huvudområde, examen och ämnen inom utbildningen; tydlighet i vad som krävs för att ta ut examen; adekvat formulerade behörighetskrav till programmet och förkunskapskrav till kurserna; tydligt framskriven progression i lärandemålen. Av lärosätets reviderade versioner av styrdokumentet ska det framgå vilka ändringar som gjorts för att styrka att examen är på avancerad nivå.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrade.
Inte uppfyllt.

Bedömargruppen konstaterar att det i styrdokumentens utformning finns sådana brister att de inte kan anses vara i tillfredsställande grad kvalitetssäkrade.

Generellt ger ansökan bedömargruppen intrycket att det inom lärosätet byggs upp en omfattande organisation för en relativt liten verksamhet, med risk för att oklarheter uppstår kring

ansvarsförhållanden och delegationsordning. För ett väl fungerande arbete med kvalitetssäkringen av utbildningarnas styrdokument är det av stor vikt att upprätthålla en hög kompetensnivå för denna uppföljning där ansvaret i sista hand faller på rektor, även om det finns ett delegerat uppföljningsansvar hos lärosätets prefekt.

Sammantaget finner bedömargruppen det nödvändigt att lärosätet ser över formerna för kvalitetssäkring av styrdokument. Om förlängd provningstid beviljas rekommenderar bedömargruppen att lärosätet inom den tiden redovisar hur processerna för kvalitetssäkring har förbättrats.

Säkerställande av examensmål**Omdöme: uppfyllt****Bedömningsgrund**

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Uppfyllt

Till ansökan bifogas ett matrisdokument som beskriver progressionen inom det tilltänkta utbildningsprogrammet i relation till Högskoleförordningens nationella examensmål för magisterexamen.

För framtagande och uppföljning av matrisdokumentet svarar ett särskilt programråd som är gemensamt för magister- och masterprogrammen vid lärosätet.

Det finns således en uttalad plan för hur examensmålen ska säkerställas i utbildningen. Av ansökan framkommer också att det finns en långsiktig plan för återkommande programvärderingar med extern granskare, liksom för interna examensgranskningar. Detta är lovvärt, även om man kan fråga sig varför dessa två processer, som i mycket torde överlappa varandra, inte samordnas. Som de beskrivs i ansökan ska de genomföras med olika periodisering och med delvis olika funktioner ansvariga för genomförande och uppföljning. Det finns enligt bedömargruppen här en tendens till onödigt tung administrativ överbyggnad.

Matrisdokumentet preciserar hur utbildningsplanens examensmål ska förverkligas på ämnes- och kursnivå genom progressionen i studierna. Bedömargruppen kan dock inte utifrån matrisdokumentet se hur utbildningsplanens i och för sig lovvärda lokala examensmål om att ”visa förmåga att integrera kunskap om östkyrkliga studier med kunskap om ett hållbart samhälle i relation till ett demokratiskt, kulturellt och ekologiskt perspektiv” ska kunna uppnås.

Möjligheten att läsa större delen av utbildningen på distans gör det utifrån ansökan osäkert om uppfyllelsen av examensmålet ”visa förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper” är säkerställd med särskilt avseende på de muntliga färdigheterna. I ansökan framhålls att studenterna uppmuntras och förväntas att delta i det högre seminariet. Av kursplanerna framgår dock att seminariedeltagande inte är obligatoriskt för distansstudenter under större delen av utbildningen. För dessa studenter är den återkommande formuleringen att undervisning ges i form av föreläsningar med frivilligt deltagande jämte asynkron kommunikation via lärplattformen, medan examinationen sker genom hemtentor, papers och online-uppgifter. Detta gäller på alla kurser fram till examensarbetskursen, där muntlig färdighet ingår i lärandemålen och där både undervisning och examination innehåller obligatoriska muntliga moment. Försvaret av examensarbetet ska ske på plats vid lärosätet, men undantag kan medges. Bedömargruppen ser utifrån ansökan en risk att distansstudenterna inte får den kontinuerliga träning i muntlig färdighet som krävs för att de efter avlagd examen ska ha nått det examensmålet.

Detta är dock en utmaning som lärosätet ingalunda är ensamt om, då den snabba digitala utvecklingen förändrar villkoren i hela högskolevärlden. Detsamma gäller utmaningen från AI-tekniken beträffande skriftliga inlämningsuppgifter. Vid intervjuerna gavs uttryck för en stor medvetenhet om den problematiken och det sker ett arbete med att hantera denna på lämpligt sätt. Bedömargruppens samlade slutsats i ljuset av lärosätets pågående arbete är att säkerställandet av examensmålen sker på ett tillfredsställande sätt.

Bilaga 2: Stiftelsen Sankt Ignatios svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stiftelsen Sankt Ignatios

Examen: Magisterexamen i östkyrkliga studier

Stiftelsen Sankt Ignatios uppskattar verkligen det arbete som bedömagruppen har gjort. I en process som denna finns alltid något att lära och vi är tacksamma för de synpunkter vi fått. Det gläder oss att bedömagruppen anser att vi uppfyller kraven vad gäller fem av de sex bedömningsgrunderna. Vad gäller styrdokumentet där ansökan inte anses uppfylla kraven vill vi hänvisa till nedanstående:

Konsekvensändringarna av en ny förståelse av huvudområde och område ägde rum i sista sekunden, där vi utgick från en äldre förståelse. Det medförde en del inkonsekvenser, men som vi hoppas inte skall tolkas som att kvalitén inte finns där. Tyvärr är kollegiet uppdelat i två institutioner för närvarande, Stiftelsen Sankt Ignatios och Enskilda Högskolan Stockholm, vilket gjorde att det blev svårt att sammankalla kollegiet med så kort varsel.

Ändringarna behöver genomföras konsekvent som bedömagruppen har påvisat, men det handlar primärt om konsekvensändringar som också påverkar tydligheten.

Huvudområdet

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings

Personal

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings

Utbildningsmiljön

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings

Resurser

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings

Styrdokument

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings
8	3	5-14	Formuleringen ”minst 5 hp på avancerad nivå inom vardera ämnet” avser att signalera att man kan ha läst en 7,5 poängskurs, även om det inte innebär att övriga ämnen kan åsidosättas. De kan ha läst kurserna vid andra lärosäten med inriktning mot östkyrkliga studier. När det gäller ”15 högskolepoäng från annat relevant huvudområde kan ingå i examen som är relevant för specialiseringen” så avser det möjligheten att ersätta de 15 poäng som anges i specialiseringen mot handskrifter och textanalyser, eller mot andra forskningsobjekt eftersom t.ex. handskrifter kan ingå i en mängd huvudområden. Det blir dock inte tydligt, men följer ändå logiskt.
9	1	1-16	Vi har använt indelningen av specialiseringarna inom ämneskollegierna som grund, vilket utgjorde grunden för alla nivåer innan vi genomförde förändringarna för att anpassa utbildningarna till området östkyrkliga studier på avancerad nivå. Vi delar bedömargruppens slutsats att vi borde också bytt till specialiseringarna inom programmet, istället för hemvist hos ämneskollegium. En rest från det tidigare är också att huvudområdet är religious studies and theology.
9	2	1-6	Vi har valt att ha flexibla förkunskapskrav på grund av att vi har många studenter som har varierande färdigheter och förmågor med varierande utbildningsbakgrunder. Några kommer till oss med en fullständig masterutbildning inom religionsvetenskap och teologi med inriktning mot t.ex. bibelvetenskap och vill egentligen bara komplettera med ett östkyrkligt perspektiv på sin tidigare västerländska teologi, men har absolut inga kunskaper om östkyrkliga studier. Medan andra har studerat ett decennium på ett ortodox seminarium med flytande kunskaper i kyrkospråk och väl förtrogen med östkyrkliga källor, men saknar ett tillräckligt vetenskapligt fokus. I det förra fallet behöver de nästan inget stöd för sitt uppsatsskrivande, medan de behöver jobba med källorna innan de skriver uppsats. I det senare fallet räcker inte tio veckor för uppsatsskrivandet, utan de behöver börja redan under hösten med att förbereda uppsatsskrivandet, medan övriga kurser behöver mindre stöd,

			förutom metod- och teorikursen. Vi borde argumenterat för detta i ansökan, men frågan är komplex.
9	2	6-14	Formuleringen med "the ability to critically read and review primary and secondary sources", innebär inte att de studeranden med nödvändighet behöver kunskaper i klassiska språk. Sankt Ignatios har en hög nivå vad gäller användningen av klassiska språk och det är på grund av den kompetensen som vi inte inför klassiska språk som ett antagningskrav. Studenten väljer själv uppsatsämne med hjälp av mentor redan under den första terminen och i de allra flesta fall har redan studenten kompetens inom ett klassiskt språk, men inte alla uppsatsämnen förutsätter ett klassiskt språk. Mångfalden av språkliga förutsättningar medför en svårighet att ange ett språkrav.
9	3	8-15	Det är riktigt att kunskap och förståelse delvis är överlappande med grundläggande nivå. Orsaken är att östkyrkliga studier är minimalt på andra lärosäten och programmet skall dels bidra till en breddad rekrytering, dels utgöra en möjlighet för andra studenter från andra lärosäten, utan förkunskaper i just östkyrkliga studier, att kunna komplettera sina teologiska kunskaper på grundläggande nivå. Dock finns det en klar och avgörande skillnad i lärandemålen som framträder tydligt, och det är en starkare tonvikt på "judgement and approach," såsom i fallet med "Scriptures and Eastern Christianity". • independently assess an interpretation in light of its many contexts • choose ample methods and theories to analyze biblical theology and biblical interpretations in a relevant source material provided during the course Här framträder studentens förväntade förmåga att självständigt välja tolkningar bland motstridiga varianter och välja metoder för att komma fram till sådana val. Den typen av självständiga val återfinns inte på grundläggande nivå, och gäller samtliga kurser på magistern.

Säkerställande av examensmålen

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
